

Rovnice a nerovnice v součinném tvaru ¹

Důležitá upozornění.

- Dávejte pozor, abyste nerovnici nenásobili výrazem s neznámou, který může být pro nějaké hodnoty této neznámé kladný a pro jiné záporný.
- Všimněte si, zda je některý činitel kladný či nezáporný pro všechna $x \in \mathbb{R}$. Výrazem, který je nezáporný, ale nemusí být kladný, nelze rovnici či nerovnici dělit!
- V součinném tvaru je potřebné najít a uvážit všechny nulové body příslušného výrazu. Studovanou nerovnici pak vyřešíme pomocí číselné osy a tabulky znamének.

Zadání úloh.

V $\mathbb{R}$ vyřešte rovnice či nerovnice

1.

$$8x^3 - 12x^2 + 6x - 1 = 0 \quad \text{a} \quad 8x^3 - 12x^2 + 6x - 1 \leq 0,$$

2.

$$27x^3 + 54x^2 + 36x + 8 = 0 \quad \text{a} \quad 27x^3 + 54x^2 + 36x + 8 > 0,$$

3.

$$x^3 + 5x^2 + 4x = 0 \quad \text{a} \quad x^3 + 5x^2 + 4x > 0,$$

4.

$$x^3 + 3x^2 - x - 3 = 0,$$

5.

$$x^3 - 3x^2 + 4x - 12 = 0 \quad \text{a} \quad x^3 - 3x^2 + 4x - 12 \geq 0,$$

6.

$$x^3 - 3x + 2 = 0 \quad \text{a} \quad x^3 - 3x + 2 \leq 0,$$

7.

$$x^3 + 2x^2 - 9x - 18 = 0,$$

8.

$$x^3 - 4x^2 + x - 4 = 0 \quad \text{a} \quad x^3 - 4x^2 + x - 4 \leq 0,$$

9.

$$x^5 - 3x^4 + 3x^3 - x^2 \geq 0,$$

10.

$$(4 - x)^2 (x - 2) > 0,$$

---

¹Případné náměty k tomuto textu prosím adresujte na e-mail akob@jaroska.cz. Děkuji Aleš Kobza (autor materiálu).

11.

$$(x - 1)(x + 2)(5 - x) \geq 0,$$

12.

$$x^3 - 2x^2 - 4x > -8,$$

13.

$$\sqrt{-2x^2 + 7x - 6} \leq 0,$$

14.

$$\sqrt{3x^2 + 5x - 2} > 0.$$

Návody k řešení a výsledky úloh.

1. rovnice $K = \{1/2\}$, nerovnice $K = (-\infty; 1/2)$,
2. rovnice $K = \{-2/3\}$, nerovnice $K = (-2/3; \infty)$,
3. rovnice $K = \{-4; -1; 0\}$, nerovnice $K = (-4; -1) \cup (0; \infty)$,
4. $K = \{\pm 1; -3\}$,
5. rovnice $K = \{3\}$, nerovnice $K = \langle 3; \infty$,
6. výraz $x^3 - 3x + 2$ upravte na „čtyřčlen“ $x^3 - x - 2x + 2$, který už zvládnete „standardně“ rozložit do součinnového tvaru, rovnice $K = \{1; 2\}$, nerovnice $K = (-\infty; -2) \cup \{1\}$,
7. $K = \{\pm 3; -2\}$,
8. rovnice $K = \{4\}$, nerovnice $K = (-\infty; 4)$,
9. $K = \{0\} \cup \langle 1; \infty$,
10. $K = (2; 4) \cup (4; \infty)$,
11. $K = (-\infty; -2) \cup \langle 1; 5$,
12. $K = (-2; \infty) - \{2\}$,
13. výraz pod odmocninou musí být nezáporný a přitom dle zadání také nekladný, takže musí být nulový, $-2x^2 + 7x - 6 = (x - 2)(3 - 2x)$, $K = \{2; 3/2\}$, všimněte si, že i nerovnice může mít konečnou množinu kořenů,
14. je třeba, aby $3x^2 + 5x - 2 = (3x - 1)(x + 2) > 0$, $K = (-\infty; -2) \cup (1/3; \infty)$.